

PM 2007:152 RI (Dnr 001-2801/2007)

Utökat elektroniskt informationsutbyte (SOU 2007:45)

Remiss från Finansdepartementet

Remisstid 1 oktober 2007

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Som svar på remissen av informationsutbytesutredningens betänkande ”Utökat elektroniskt informationsutbyte” (SOU 2007:45) överlämnas och åberopas denna promemoria.
2. Protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

Föredragande borgarrådet Kristina Axén Olin anför följande.

Ärendet

Regeringskansliet, Finansdepartementet, har remitterat informationsutbytesutredningens betänkande ”Utökat elektroniskt informationsutbyte” (SOU 2007:45) till Stockholms stad för yttrande. Utredningen beskriver utökat elektroniskt informationsutbyte mellan såväl bidragsgivande statliga myndigheter som kommuner.

Utredningen har haft i uppdrag att pröva lämpligheten med utökade möjligheter för myndigheter att utbyta elektronisk information av betydelse för utbetalningar från trygghetssystemen. Syftet är en effektivare ärendehantering, förebyggande och upptäckt av felaktiga utbetalningar samt förbättrad service till den enskilde.

Utredningen föreslår utökade möjligheter till elektroniska informationsutbyten mellan vissa myndigheter inklusive arbetslöshetskassorna och att varje informationsutbyte ska bygga på en författningsreglerad uppgiftsskyldighet. Även en ny lag om anmälningsskyldighet för myndigheter vid antagande om felaktiga utbetalningar av förmåner från trygghetssystemen föreslås. Däremot föreslås inte någon ändring i uppgiftsskyldigheten för kommunerna gentemot andra myndigheter.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret tillstyrker utredningens förslag att kommunal förvaltning inte skall ha skyldighet att överföra information på något sätt till någon statlig myndighet utan enbart få tillgång till information från statliga myndigheter.

Stadsledningskontoret stöder utredarens syn att ge möjlighet till direktåtkomst av information. Kontoret anser dock att utredningen inte tillräckligt belyser de tekniska säkerhetsmekanismer som krävs för att begränsa åtkomst till information och därigenom bevara individers integritet. En beskrivning hur arbetet mellan myndigheter kan effektiviseras med hjälp av stöd för direktåtkomst saknas.

Stadsledningskontoret påpekar att införande av direktåtkomst till statliga myndigheters information också kräver införande av tekniska säkerhetsmekanismer. I utredningen saknas en bedömning av kostnaderna för införande av sådana tekniska säkerhetsmekanismer.

Mina synpunkter

Välfärdssystemens syfte är att utgöra en garant för människors materiella trygghet vid olyckliga omständigheter eller när den egna förmågan är otillräcklig. Därför är det angeläget att utbetalningarna från dessa system inrymmer så få felaktigheter som möjligt. Det är dels en fråga om förutsägbarhet och därmed trygghet för den enskilde och dels en fråga om effektiv ärendehantering och förvaltande av skattemedlen. Om ett utökat informationsutbyte mellan myndigheter utifrån betänkandets riktlinjer kan bidra till större precision i trygghetssystemen är det således positivt, såväl för den enskilde som för den offentliga ekonomin. Därmed förstärks både legitimiteten och finansieringen i systemen.

Det är emellertid väsentligt att den personliga integriteten omsorgsfullt beaktas i denna process. Även om det i hög utsträckning handlar om utbyte av uppgifter som kan anses vara mindre integritetskänsliga är det viktigt att rutinerna är uttryckligen reglerade med tydligt definierade kriterier för uppgifternas utlämnande och fortsatta hantering. Det bör vara obligatoriskt att informera den enskilde medborgaren om vilka informationsutbyten som sker mellan myndigheter. Vikten av en välvägd och motsägelsefri lagstiftning på detta område understryks inte minst av bland annat de brister i integritetsskyddet som påtalats i integritetsskyddskommitténs delbetänkande (SOU 2007:22). Kommitténs synpunkter bör vägas in inför det fortsatta arbetet på området. Medborgarperspektivet, rättssäkerhet och respekten för människors privatliv måste prägla lagstiftningsprocessen.

Det är bekymrande att betänkandet inte i tillfredsställande omfattning belyser de tekniska förutsättningarna för att garantera att den personliga integriteten inte äventyras vid ett utökat informationsutbyte genom så kallad direktåtkomst. Den tekniska infrastrukturen torde i praktiskt hänseende vara av lika stor betydelse som adekvat lagstiftning för att skydda medborgarnas integritet, varför det framstår som angeläget att denna fråga utreds vidare.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Som svar på remissen av informationsutbytesutredningens betänkande "Utökat elektroniskt informationsutbyte" (SOU 2007:45) överlämnas och åberopas denna promemoria.
2. Protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

Stockholm den 19 september 2007

KRISTINA AXÉN OLIN

Bilaga

Sammanfattning av informationsutbytesutredningens betänkande "Utökat elektroniskt informationsutbyte" (SOU 2007:45)

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Roger Mogert* (s) enligt följande.

Jag föreslår borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande:

1. Som svar på remissen av informationsutbytesutredningens betänkande "Utökat elektroniskt informationsutbyte" (SOU 2007:45) överlämnas och åberopas denna promemoria.
2. Protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat.
3. Därutöver anföras följande

Brott i våra trygghetssystem liksom skattefusk ska motverkas och beivras. Gör de inte det riskeras legitimiteten för en generell välfärdspolitik. Förslaget om att införa elektroniskt informationsutbyte mellan myndigheter och kommuner är ett viktigt steg i hävdandet av vårt trygghetssystem.

Utredningar från skatteverket visar att det förstnämnda problemet kostar skattekollektivet ca 100 miljarder kronor per år. Det sistnämnda kostar Försäkringskassan ca 1 miljard per år. Därför påbörjade den socialdemokratiska regeringen ett arbete för att komma till rätta med fusket. Det är positivt att den borgerliga regeringen driver vidare arbetet i det sistnämnda fallet. Det vore också en välgärning om de kunde intressera sig för det förstnämnda.

Samtidigt som det är viktigt att samköra informationsutbyte mellan myndigheter och kommuner, är det viktigt att inte misstänkliggöra och framställa det svenska folket som ett folk av bidragsfuskare. Det är inte sant. Det nödvändigt att inte utforma system utifrån en liten minoritet av det svenska folket som faktiskt utnyttjar systemet. Vi politiker och tjänstemän måste utgå från att majoriteten av gemene man inte utnyttjar luckorna i systemen på ett otillbörligt sätt.

Vidare är det essentiellt att irrelevant information om individen, inte sprids i onödan. Endast information som är relevant för ärenden där missbruk och fusk misstänks eller belagts ska utväxlas mellan myndigheter och kommuner.

Ytterligare en aspekt som måste tas i beaktande är konsekvenserna för personer som, inte med uppsåt, utan av oaksamhet, fått utbetalningar på felaktiga grunder. Innan ett utbyte av information fastställs, måste det klargöras hur dessa personer kan komma att drabbas, inte minst då oaksamhet kan bero på exempelvis bristfälliga språkkunskaper eller funktionshinder.

Slutligen ska inte a-kassan betraktas som en myndighet, och således ska den inte inkluderas i informationsutbytet.

Det antecknades till förteckningen att miljöpartiet lämnar ärendet utan eget ställningstagande.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av *Roger Mogert, Tomas Rudin, Teres Lindberg och Malte Sigemalm* (alla s) och *Ann-Margarethe Livh* (v) med hänvisning till reservationen av (s) i borgarrådsberedningen.

1. Som svar på remissen av informationsutbytesutredningens betänkande "Utökat elektroniskt informationsutbyte" (SOU 2007:45) överlämnas och åberopas denna promemoria.
2. Protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat.
3. Därutöver anföras följande

Brott i våra trygghetssystem liksom skattefusk ska motverkas och beivras. Gör de inte det riskeras legitimiteten för en generell välfärdspolitik. Förslaget om att införa elektroniskt informationsutbyte mellan myndigheter och kommuner är ett viktigt steg i hävdandet av vårt trygghetssystem.

Utredningar från skatteverket visar att det **sistnämnda** problemet kostar skattekollektivet ca 100 miljarder kronor per år. Det **förstnämnda** kostar Försäkringskassan ca 1 miljard per år. Därför påbörjade den socialdemokratiska regeringen ett arbete för att komma till rätta med fusket. Det är positivt att den borgerliga regeringen driver vidare arbetet i det **förstnämnda** fallet. Det vore också en välgärning om de kunde intressera sig för det **sistnämnda**.

Samtidigt som det är viktigt att samköra informationsutbyte mellan myndigheter och kommuner, är det viktigt att inte misstänkliggöra och framställa det svenska folket som ett folk av bidragsfuskare. Det är inte sant. Det nödvändigt att inte utforma system utifrån en liten minoritet av det svenska folket som faktiskt utnyttjar systemet. Vi politiker och tjänstemän måste

utgå från att majoriteten av gemene man inte utnyttjar luckorna i systemen på ett otillbörligt sätt.

Vidare är det essentiellt att irrelevant information om individen, inte sprids i onödan. Endast information som är relevant för ärenden där missbruk och fusk misstänks eller belagts ska utväxlas mellan myndigheter och kommuner.

Ytterligare en aspekt som måste tas i beaktande är konsekvenserna för personer som, inte med uppsåt, utan av oaktsamhet, fått utbetalningar på felaktiga grunder. Innan ett utbyte av information fastställs, måste det klargöras hur dessa personer kan komma att drabbas, inte minst då oaktsamhet kan bero på exempelvis bristfälliga språkkunskaper eller funktionshinder.

Slutligen ska inte a-kassan betraktas som en myndighet, och således ska den inte inkluderas i informationsutbytet.

Det antecknades till protokollet att miljöpartiet lämnar ärendet utan eget ställningstagande.

ÄRENDET

Informationsutbytesutredningens betänkande ”Utökat elektroniskt informationsutbyte” har haft i uppdrag att pröva om det är lämpligt att utöka myndigheters möjligheter till elektroniska informationsutbyten som är av omedelbar betydelse för utbetalningen av allmänna medel från trygghetssystemen. Syftet är att förebygga och upptäcka felaktiga utbetalningar, säkerställa korrekt beslutsunderlag, förbättra servicen till den enskilde samt öka effektiviteten hos myndigheterna.

Utredningen har även haft i uppdrag att ta ställning till om de föreslagna informationsutbytena går att förena med kraven på skydd mot oacceptabla intrång i den personliga integriteten.

Utredningen föreslår utökade möjligheter till elektroniska informationsutbyten mellan vissa myndigheter inklusive arbetslöshetskassorna och att varje informationsutbyte ska bygga på en författningsreglerad uppgiftsskyldighet. Utredningen föreslår även en ny lag om anmälningsskyldighet för myndigheter vid antagande om felaktiga utbetalningar av förmåner från trygghetssystemen.

Vad gäller kommunerna föreslås att uppgiftsskyldigheten för arbetslöshetskassorna gentemot socialnämnder i ärenden om ekonomiskt bistånd ska göras tydligare. Utredningen föreslår vidare en uttrycklig uppgiftsskyldighet för CSN, Skatteverket och Arbetsförmedlingen gentemot socialnämnder i ärenden om ekonomiskt bistånd. Någon ändrad uppgiftsskyldighet för kommunerna gentemot andra myndigheter föreslås inte.

Utredningen belyser det juridiska ramverk som ligger till grund för utbyte av information gällande personer och deras levnadsförhållanden. Restriktioner i informationsutbyte finns i såväl personuppgiftslagen som sekretesslagen. Dessa restriktioner finns för att skydda medborgarnas personliga integritet. Genomgående i utredningen belyses integritetsaspekter vid utbyte av personrelaterad information mellan bidragsgivande myndigheter.

Utredningen föreslår att kommunerna får ha ”direktåtkomst” till informationen. Utredningen belyser på ett förtjänstfullt sätt de oklarheter i begreppsbildningen som uppstått på grund av utvecklingen inom informationstekniken, där begreppet ”direktåtkomst” är ett av dessa begrepp som måste definieras före användning. Utredningens förslag till tolkning av detta begrepp kan uttydas som ”åtkomst till allmän handling utan att denna åtkomst beredes av en tjänsteman vid den myndighet där handlingen förvaras”.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 11 september 2007 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret uttalar sig inte om de rättsliga förhållandena eller handhavandet av information med staten som huvudman. Vid informationsutbyte mellan kommun och stat komplicerar huvudmannaskapet för informationen de rättsliga bedömningarna. Detta gäller särskilt ansvaret för sekretessbedömning hos den myndighet som skall tillhandahålla informationen.

Stadsledningskontoret tillstyrker utredningens förslag att kommunal förvaltning inte skall ha skyldighet att överföra information på något sätt till någon statlig myndighet utan enbart få tillgång till information från statliga myndigheter.

Stadsledningskontoret stöder utredarens syn att ge möjlighet till direktåtkomst av information. Stadsledningskontoret anser dock att utredningen inte tillräckligt belyser de tekniska säkerhetsmekanismer som krävs för att begränsa åtkomst till information och därigenom bevara individers integritet. En beskrivning hur arbetet mellan myndigheter kan effektiviseras med hjälp av stöd för direktåtkomst saknas i utredningen.

Stadsledningskontoret vill påpeka att införande av direktåtkomst till statliga myndigheters information också kräver införande av tekniska säkerhetsmekanismer. I utredningen saknas en bedömning av kostnaderna för införande av sådana tekniska säkerhetsmekanismer.